

Izšla vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, s jutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asškega, št. 20, I. nadstropje. — Dopolnje naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik: Štefan Godina. — Lastnik konsorcijski listi Edinosti. — Tisk tiskarne Edinosti. — Naročnina: na mesec L. 3.—, pol leta L. 18.— in celo leto L. 36.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Iz Jugoslavije.

Iz predgovorine nove vlade.

BELGRAD, 22. (JDS) Ko je 19. t. m. dopolne predložil Stojan Protić regentu listu novega kabineta, je regent ni podpisal. Vzrok je bil v tem, ker je Halil beg Hrasnica za časa vojne kot avstrijski častnik izvršil v Srbiji razne grozovitosti. Tudi proti Lavoslavju Hanžeku se je dvignila obtožba, da je bil avstrijski konfident. »Jutarnji list« poroča, da govori proti Hanžeku tudi njegovo republikanstvo in agitacija proti dinastiji. Ta dva ministra sta člana takozvane Hrvatske zajednice, a odklanjata se posebno s tem, da sta v vprašanju agrarne reforme zagrizena zastopnika stališča veleposelstnikov, begov in grofov ter da se zavzemata za vse silami proti kmetom. Ta prva kriza Protičevega kabineta se je rešila na ta način, da je Krnić prevzel na mesto Hanžeka ministristvo za agrarno reformo, dr. Šurmin pa mesto Krnića ministristvo za socialno politiko, a Ivica Kovačević namesto Hrasnice ministristvo za šume in rube. To izpremenjeno listo je regent 20. t. m. odobril in so bili novi ministri ob 7 zapriženi.

BELGRAD, 22. (JDS) Imenovanje novega kabineta je povzročilo v Belgradu veliko nezadovoljnost, posebno radi tega, ker se nahajajo v njem popolnoma diskvalificirani elementi. Minister za agrarno reformo bi moral postati Lavoslav Hanžek, ki je 12. t. m. izjavil v belovarski »Nezavisnost« s svojim podpisom, da je republikanec in da bo z vsemi silami podpiral republikansko gibanje. Kot drugi predstavnik hrvatskega dela našega naroda iz Bosne bi bil moral postati minister zastopnik fevdalne bogovske kaste dr. Halil beg Hrasnica, kajerega izročitev je zahtevala mednarodna komisija za ugotovitev vojnih krivcev pod predsedstvom znanega slovanofila dr. Reisa. Ta komisija je zahtevala izročitev Halil bega Hrasnice sodišču kot navadnega zločinca, ker je kot avstrijski avditor izrekel nad 32 smrtnih obsodb nad nedolžnimi Srbi v Kragujevci. Protiću je povelil regent mandat sestaviti vlado, ki mora delati s parlamentom in imeti v njem večino in kvorum, a v samih političnih krogih nove vlade se priznava, da vlada v najboljšem slučaju ne more v parlamentu spraviti skupaj več kakor 136 glasov, to je daleč pod kvorumom. Iz vrst socialnih demokratov se službeno javlja, da je edino Vasa Knežević izven bloka, da se pa sodi, da ravno on ne bo pomagal vladi reševati. Črnogorci so se enkrat izjavili, da gredo v vlado le, če imajo v njo zaupanje, ako ga pa nimajo, potem je niti podpirati ne bodo. »S kakimi sredstvi skušajo Protičevi pristajati deloviti, dokazuje najbolj dejstvo, da je imel dr. Laginja žalosten pogum ponuditi tako odličnemu članu demokratske zaednice, kakor je dr. Alanović, ministarsko mesto v protidemokratski vladi.

Oklje na narod.

BELGRAD, 23. Člani bivšega Davidovičevega kabineta se bodo obrnili na narod s posebnim proglasom, v katerem bodo pojasnili vzroke sedanje izpremembe vladavine.

Protestni shod demokratov v Zagrebu.

ZAGREB, 23. Včeraj se je vršil v Zagrebu v prostorih glasbenega zavoda protestni shod pristavev demokratske stranke, na katerem je govoril tudi bivši minister Svetozar Pribičević.

Sestanek zaupnikov demokratske stranke v Ljubljani.

BELGRAD, 23. Za 29. t. m. je sklican zaupni sestanek pristavev demokratske stranke v Ljubljani, katerega se bodo udeležili poslanci JDS in bivši ministri Svetozar Pribičević, Drašković, Pavle Marinković, dr. Kramer, dr. Lukinić, dr. Krizman in razni poslanci demokratske zaednice iz cele kraljevine.

Zasluzena kazen.

BELGRAD, 23. »Politika« poroča: Med vojno je bil v Mostarju divizijski komandant zloglasni general Streit. Ta sirovi in kruti človek je z vsemi sredstvi preganjal Srbe v Mostarju in v okolici in bil strah in trepet vsega naroda. Koliko naših nesrečnih Mostarcev in Hercegovcev je utaknil v ječe po mostarskih utrdbah in koliko jih je Streit dal obesiti, tega nihče ne ve. Te dni se je vrnil z Dunaja neki ugledni Mostarec, ki je tam slučajno videl »umirovljenega« c. in kr. generala Streita. »Srečal sem« tako pripoveduje, »njegovo ekscelenco na Ringu, oblečenega v razdrapan vojaški plašč, na glavi je imel obrabljen in mastno vojaško kapo, na nogah pa obične vojaške čevlje. V rokah je nosil pločevinasto vojaško skledico za menažo. Sključeno je stopal po ulici, obraz mu je bil upadl z zaračeno brado. Htel je pred mestno ubožno kuhinjo, da dobi kosilo... Generala so tofografirali in pod sliko so napisali: Es war einmal ein k. u. k. General...«

Odstop dalmatinske pokrajinske vlade.

SPLIT, 23. Povodom odstopa osrednje vlade je odstopila tudi pokrajinska vlada za Dalmacijo.

Valutno vprašanje.

BELGRAD, 23. (JDS) Narodni in Jugoslovanski klub sta umeškal svojo zahtevo, da naj vlada vzame v svoj program zamenjavo

kron z dinarji al pari in pristala na to, da se sedaj izvrši izmena za Ninčev denar, definitivna rešitev pa prepusti odločitvi parlamenta, v katerem lahko vsaka skupina zase zastopa svoje stališče.

Dr. Frank in dr. Sachs na Reki.

BAKAR, 19. (Zakasnelo.) Kakor je znano, se nahajata na Reki dr. Vladimir Sachs in dr. Ivica Frank. Nastanila sta se v hiši nekega reskega trgovca Jugoslovencina, dočim je bil ta odsoten. V stanovanje so napeljali telefon. Hrano dobivata iz častniške kuhinje. Iz hiše zahajata redko. V torek ob devetih se je vračala soproga dr. Sachsa domov. Preden stopi v hišo se ji približa eleganten mladenič in jo v ljudno zaprosi, da bi mu dala pojasnilo o neki gospe, ki bi imela stanovati v tej hiši. Dokler mu je ona tolnačila, da je tukaj in da te gospe ne pozna, je neznanec nenadoma iztrgal iz rok torbico in izginel. Do sedaj tega človeka niso našli. Iz verodostojnega vira se doznava, da je bilo v torbici 200.000 nežigosanih kron, 16.900 švicarskih frankov, ček na 390.000 kron in ček na 150.000 ruskih rubljev.

Draginske doklade za upokojenje.

BELGRAD, 23. Demokratsko-socialistična vlada je na eni zadnjih sej odobrila posebne doklade k draginskim dokladom upokojenecem, vdov in sirot. Upokojenici bodo dobivali, ako jim pokojnina znaša 100, 150, 250 ali več kron, dodatek od 200, 245, 290 in 320 kron. Dodatki upokojenecem, ki niso uradniki, znašajo 190, 220, 250 in 280 K, za vsakega rodbinskega člana bodo dobili upokojenici brez razlike kategorij dodatno doklado 30 K mesečno.

Iz češkoslovaške.

Nemške demostacije na Moravskem.

BRNO, 23. V Policah so se priredile demonstracije, ker so se v okolici vršile revizije. Prebivalci so iz okolice trumoma prihajali v Police, kjer so na trgu razni elementi hujkali množico. Demonstranti so peli izvalne pesmi: »Deutschland, Deutschland über alles« in »Die Wacht am Rhein«. Za vzdrževanje reda je bila poklicana vojska četa 40 moči. Večinoma pijani demonstranti so ta oddelek napadli, ki je vsled tega moral v lastno obrambo streljati. Dve osebi sta bili ubiti, osem je bilo ranjenih.

Komunisti v Bratislavi.

BRATISLAVA, 23. »Reichspost« poroča, da komunisti v Bratislavi (Požun) zelo živahno agitirajo s sodelovanjem madžarskih komunistov Garbayja, Waga in Goendoela. S pristojnega mesta se javlja, da so vse te vesti popolnoma izmišljene. Ravnotako je neresnična vest, v »Deutsches Volksblatt«, da so se češkoslovaški orožniki spopadli s prebivalstvom na žitnem otoku.

Celi in Madžari.

DUNAJ, 23. Dunajski zastopnik češkoslovaške tiskovnega urada izjavlja na podlagi pooblastila s kompetentne strani, da je popolnoma neresnična vest »Wiener Mittagspost«, da so si madžarski radikali krog zagotovili podporo češkoslovaške vlade v boju proti sedanji madžarski vladavini in da je češkoslovaška vlada pripravljena, dati neke teritorijalne privolitve v primeru, ako pridejo na Madžarskem radikali in socialisti na krmilo.

Tešinsko vprašanje.

TESIN, 23. Poroča se, da namerava ententna komisija v Tesinu osnovati posebno posvetovalno komisijo za gospodarsko vprašanje. V komisijo bi bili pozvani trije Čehi, trije Nemci in trije Poljaki.

Položaj češke industrije.

PRAGA, 23. V zadnji seji osrednje zveze češkoslovaške industrije so izjavili, da se je položaj češkoslovaške industrije zopet poslabšal, ker se ni zboljšala niti dobava sirovin, niti preskrba s premočjem. Nepovoljni položaj industrije se je vrhu tega poslabšal tudi vsled splošne pravne in gospodarske nesigurnosti. Finančno politični radikalizem ubija vsako podjetnost. Oddaja premoženja ogroža industrijo v temelju, posebno zato, ker se mora premoženje oddati v kratkem roku, brez ozira na to, ali zmore sploh produktivni kapital tako obremenitve. Položaj glede premoženja se od Novega leta nikakor ni zboljšal, ter se je vsled stavke v ostravski okolici produkcija zmanjšala za 20.000 vagonov.

Bratislavski madžarski socialni demokrati proti nasilju madžarske vlade.

PRAGA, 23. (S.) Vsled zadnjih političnih dogodkov na Madžarskem je poslala madžarska socialno-demokratska stranka v Bratislavo češkoslovaškemu ministristvu predsednika Tusarja poslanico, v kateri ga prosi, naj posreduje pri ententnih vladah, da se prekinejo pogajanja z madžarskimi delegati, dokler se ne nadomesti sedanja nasilna vlada v Budimpešti z zakonito vlado.

IZ RUSIJE.

Boljševiki uvedli splošno delovno dolžnost.

STOCKHOLM, 23. Boljševiki so v Rusiji uvedli splošno delovno dolžnost. Delavski sovjeti so bili razpuščeni. Tvornice in delavnice so podrejene zavodskim svetom, ki jih imenuje vlada. Členi teh svetov imajo častniško dostojanstvo in neomejeno moč. Uvedena je splošna delovna dolžnost tudi za ženske.

Kdor se delu odtegne, se smatra za dezertarja, kakor pri vojaki. Sovjetska vlada je izdala okrožnico, v kateri naglašja med drugim: »Vsled obupnega stanja naših prometnih sredstev se kaže neizogibna potreba, da se uvede splošna delovna dolžnost, ker ni drugega sredstva, da se zgradi in zagotovi krepko sovjetsko gospodarstvo. Vlada je sivočasno proglasila 8urni delavnik. Ona se sicer ne odreka tej naredbi, vendar pa jo mora deloma preključiti. Pokazala se je namreč potreba, da se mora delati, kolikor zmorejo sile, v svrhu, da si sovjetska Rusija zagotovi svetlo in udobno bodočnost za vse delavske sloje. Zato naj se zavedajo vsi delavci, ki delajo po 10—12 ur na dan, da delajo za boljšo svojo bodočnost. Delo do izčrpanja sil za zgradbo sovjetskega gospodarstva naj bo geslo bodočih dni.«

Položaj na južnoruskem bojišču.

WASHINGTON, 23. »World« javlja iz Sebastopola, da je položaj protirevolucionarnih čet v Krimu kritičen. General Shilling varuje z maloštevilnimi četami zemski jezik pri Perekepu. V Sebastopolu je poleg 10.000 prebivalcev najmanj pravilno beguncev iz Južne Rusije brez pripomočkov in brez zdravil, akotudi so se ondi razširile kužne bolezni. V Sebastopolski luki se nahajajo angleška vojna ladja »Marlbrough«, ter ameriški, francoski in grški tonedni rušilci. Begunci se vsled nedostajanja avtoritete raznih vlad ne morejo odposlati. Denjkin je sicer s Kozaki sklenil dogovor, toda dovski in kubanski Kozaki so zahtevali take pridržke, da je položaj v Krimu več kakor dvomljiv.

Denjkin vrhovni poglavar Rusije.

LYON, 23. Iz glavnega stana generala Denjkina se poroča: Med generalom Denjkinom in zemstvom Kozakov se je dosegel sporazum, v zmislu katerega je general Denjkin priznan za vrhovnega poglavara Rusije. Do sklicanja ustavotvorne ruske skupščine bo imel v svojih rokah vso oblast, tako civilno, kakor vojaško. V tem času bo zboroval začasen južnoruski parlament. Denjkin bo imel vsrsko pogodbeno veta napram sklopem tega parlamenta ter pravico, da imenuje predsednika ministrskega sveta, ki bo izbral sam ostale člane kabineta, razen vojnega ministra in ministra za mornarico. Ministri bodo odgovorni začasnemu južnoruskomu parlamentu.

Gospodarski položaj Rusije.

VARSAVA, 23. (S.) Boljševiki listi priobčujo poročilo posebne komisije, izdelano poleti l. 1919. Poročilo navaja vojne izgube in prihaja do sklepa, da je treba 32 milijard rubljev ali 3 milijarde in dvesto milijonov šterlin za obnovitev normalnega proizvodnje v Rusiji. Poročilo pravi razum tega, da Rusija na samo ne more izvažati sirovin v svrhu izmenjave za druge proizvode, temveč da rabi sama za milijardo rubljev sirovin.

Iz Madžarske.

Poljski listi komentirajo to poročilo in ugotavljajo, da je zelo iluzorčno upanje, da bo imela vzpostavitev trgovinskih odnosov z Rusijo kako pozitivne uspehe.

Madžari zahtevajo municijo.

DUNAJ, 23. »Abend« poroča po »Daily Herald«, da je bil dr. Waly imenovan za zastopnika grofa Andrassyja v Londonu ter dobi nalogo, da zahteva na Angleskem municijo za madžarsko belo armado. Admiral Horthy je pripravljen, da se zato stavijo nekatere železnice in državni monopoli pod angleško kontrolo.

Proti priklopitvi Pečuha Madžarski.

DUNAJ, 23. »Arbeiter Zeitung« piše: Ko je prišla v Pečuh vest, da pripade to ozemlje Madžarski, so začeli delavci prirejati po vsem okraju velike skupščine. Sklenili so, da se upro proti izročitvi mesta Horthyjevi Madžarski in da se ali izselijo, ali pa oborože in se z orožjem v roki bore proti belim četam. Naglašali so, da ostanejo rajši državljani demokratske jugoslovanske države, kakor da bi bili zatirani sužnji Horthyjeve Madžarske.

Iz Avstrije.

Avstro-ogrška banka.

DUNAJ, 22. Avstro-ogrška banka zavzema stališče, da je potekel njen privilegij, da pa mora v Avstriji in na Madžarskem nadaljevati bančne posle na podvati izdanih zakonov.

Stavka krojačev na Dunaju.

DUNAJ, 23. V dunajski krojaški obrti, v kateri se je pred kratkim pričel velik mezdni boj, je izbruhnila delna stavka. Velike korporacije krojaških tvrdk razpravljajo o vprašanju splošnega izprtja delavcev, ako se stavka-joči nemudoma ne bi vrnil k delu.

Mirovna konferenca.

Millerand v Londonu.

LONDON, 23. Ncozi je prispel francoski ministrijski predsednik Millerand. Predvidevajo se resne razprave o turškem in ruskem vprašanju.

Millerandove izjave o delu vrhovnega sveta.

LONDON, 24. (S.) Proti večeru je sprejel Millerand nekoliko časnikarjev, katerim je očrtal v glavnih potezah vprašanja, ki so se razpravljala v vrhovnem svetu. Na koncu je dodal, da je bila najvažnejša med vsemi razpravami tista, ki se je tikala ruskega vprašanja, s katerim se je vrhovni

svet pečal na dopoldanski in popoldanski seji. Razprava bo gotova jutri, in potem pride na vrsto turško vprašanje. Pretresanje mirovne pogodbe s Turčijo se gotovo ne bo končalo v eni sami seji, toda delo vrhovnega sveta je zelo napredovalo, v kolikor se tiče načel in glavnih smeri. Zavezniki so se sporazumeli glede ruskega vprašanja kakor tudi glede vprašanja pomoči, ki bi se poslala Poljski, če bi bila potrebna. Vrhovni svet je sklenil danih, da se bo pečal tudi z vprašanjem državnih vprašanj. Minister Marshal je bil pozvan na Millerand v London, ali se ne ve, če bo mogel priti. Državniško vprašanje se bo pretresalo v četrtki. Obsežno gradivo, ki ga imajo vrhovni svet pred seboj, bo najbrže zahtevalo še en teden dela ali tudi več. Kljub temu bo sel Millerand prihodni petek ali v soboto v Pariz, ker bo moral spremljati predsednika republike na njegovem potovanju v Bordeaux. Današnji selam se prisostvovali Lloyd George, Nitti, Scialoja, Millerand, lord Curzon, Berthelot, Cambon in Chinda, japonski poslanik.

Pred priznanjem sovjetske republike.

PARIZ, 23. Iz Londona poročajo: Zdi se, da je blizu čas, ko bodo Anglija, Italija in Japonska priznale sovjetsko republiko. Izprememba zavezniske politike napram Rusiji je baje v zvezi z zadnjimi poročili iz Rusije in izrazno politiko v Angliji. Japonski in Italijanski Millerand, ki je sicer vedno v sili z Londonom, bo našel na površini v Londonu že popolnoma izpremenjeno politiko.

»Temps« ugotavlja, da je nameravano priznanje sovjetske vlade v zvezi z vzpostavitvijo gospodarskih odnosov z Rusijo potem zadržal. List poudarja, da bi hotela Anglija, Japonska in Italija najti v Rusiji, kar je iskala Nemčija, to je sirovine, in svrvi Francijo, kateri se ni bati notranjega pritiska, pred posnemanjem angleške politike. »Temps« zatrjuje, da so ruska prometna sredstva v velikem neredu, in da bodo mogli boljševiki plačati s sirovinami šele tedaj, ko se popravijo njihove železnice, kar bi stalo eno milijardo in pol frankov za železnice severne Rusije, če bi se hoteli prepletati vsaj 3—4 milijoni ton. V Južni Rusiji, kjer so razmere nekoliko boljše, bi se morala imeti na razpolago glavnica 3—4 milijonov frankov, preden se začne resna izmenjava proizvodov. Boljševiki bi v takih razmerah ne mogli plačati z žitom in sirovinami, ki se morajo prevažati lito — zaključuje »Temps« — ter bodo morali plačati z zlatom, platino in dragimi dragocenostmi, ki so se otele zasebnikom, kar bi se proti-vo mednarodnoma pravu, koristim ruskih upnikov Rusije same.

»Intransigent« piše, da mednarodni krogi zani-kaio vest o priznanju sovjetske vlade.

Iz Londona prihaja vest, da je dobil Lloyd George poslanico, ki pragačita priznanje sovjetske republike in sklenitev miru z boljševiki vlad. Poslanica je podpisana od generala, predsednika angleškega častništva pri severovzhodni ruski vladi in drugih članov angleških misli v Rusiji.

Finančna posvetovanja.

LONDON, 24. (S.) Včeraj je imel g. Nitti z zakladnim tajnikom Chamberlainom dolg pogovor, katerega se je udeležil tudi nadzornik zakladnice. V četrtki se bo razpravljalo na seji ministrskih predsednikov o italijanskih tečajih. Vest o varčnosti v Italiji je naredila dober vtisk. Smatra se, da doseže novo posojilo nad 20 milijard, vsled česar se bo lahko znižalo število krožečega papirnatega denarja.

Zedinjene države ne vstopijo začasno v Zvezo narodov.

NEW YORK, 23. Sreči se je v senatu zopet razpravljalo o pridržkih k versailleski pogodbi. Hitevco predlog, da na Zedinjene države izstopijo iz Zveze narodov, je bil odklonjen. Kakor tudi nov Ledicev predlog, dočim so se njegovi prejšnji pridržki obdržali. Vsled tega bi Zedinjene države ne smele vstopiti v Zvezo narodov, če ostane njena oblika taka, kakor je danes. Ta pridržek odneče, če se statuti Zveze narodov izpremenijo, kakor hoče Amerika. Medtem vprašanje se ni definitivno rešeno, ker Wilson ima pravico preločiti pogodbo senatu, kolikorkrat hoče.

Zavezniki in rusko vprašanje.

LONDON, 24. (S.) Uradno se poroča, da sta bili angleška in švicarska vlada prisiljeni izgnati sovjetske zastopnike, ker so zlorabili svoje pravice. Trgovina med Rusijo in Evropo se bo podpirala v čim večji meri, ne da bi se pri tem kaj izpremenilo politično stališče. Zavezniki se strinjajo v tem, da morajo dobiti nepristranska poročila o razmerah v Rusiji in zato so pozdravili z zadoščenjem predlog mednarodnega delovnega urada, da se pošlje v Rusijo proizvedovalna komisija, toda smatra se, da bi to proizvedovanje imelo večje uspehe, če bi prevzel njegovo vodstvo svet zveze narodov. Zavezniki bodo pozvali to ustanovo, da ukrene kaj v tem oziru.

JADRANSKO VPRAŠANJE.

Wilsonova nota se še ni odposlala.

LONDON, 24. (S.) »Daily Telegraph« poroča iz Washingtona, da se odposlje Wilsonov odgovor na zavezniško noto konec tega tedna. Smatra se, da bo predsednik izjavil v njej, da vztraja pri načrtu od 9. decembra m. l.

Trumbić dobil končnoveljana navodila glede zavezniškega načrta?

RIM, 24. »Popolo Romano« piše: Veliko se razpravlja o Wilsonovem odgovoru, katerega najtano besedilo še ni znano. Ponaavlja se, da bo brezovno vnetral pri svoji nepopustljivosti glede jadranskega vprašanja. V Londonu se splošno smatra, da mora Lloyd George vključ temu držati svoje obveze napram Italiji. Vsled tega ne ostane Italiji drugega, nego izber med zavezniki predlogi in londonsko pogodbo. Zagotavlja se, da je Trumbić dobil včeraj iz Belgrade važna sporočila glede zavezniškega načrta.

»Ultimatum« predložen Protiću. BERN, 23. Centralna agencija poroča iz Belgrade, da sta angleški in francoski zastopnik izročila novi jugoslovanski vlad v obliki »ultimatum« besedilo note, ki je bila izročena pred 15 dnevi prišleminu kabinetu.

Amerika in reško vprašanje.

DUNAJ, 23. »Neue Freie Presse« poroča iz Washingtona: V vladnih krogih se poudarja možnost, da bodo Zedinjene države ustavile pomožno akcijo za Evropo, ako se bodo v mirovni pogodbi glede reškega vprašanja izsvrile kakie izpremembe. Iz službenih krogov javljajo, da Wilsonovo sporočilo zaveznikom ne grozi, vendar pa izjavlja, da mora Amerika predloge ministrskih predsednikov odklanjati.

Barzilai odide v Jugoslavijo?

RIM, 24. Agencija »Italia Nuova« poroča, da se v političnih krogih govori o nekakšni misiji, ki bi se poverila Barzilaiju v Jugoslavijo.

Londonska pogodba se priobči.

LONDON, 24. (S.) Dolnja zbornica. Bonar Law je izjavil, da je londonska pogodba iz l. 1916. priobči, čim bo predložen zbornici.

Nemčija in Rusija.

PARIZ, 24. (S.) Iz Berlina poročajo: Agencija »Wolf« zanika vest, da je odposlanec sovjetske vlade, ki je pred kratkim prispel v Berlin, prišel z namenom, da začne mirovna pogajanja. Poročilo pripominja, da obstoja mir med Rusijo in Nemčijo, odkler je bila sklenjena breztlistovska pogodba; člen versailleske mirovne pogodbe, ki razveljavlja prej sklenjene nemške pogodbe, ni izpremenil ničesar na tem dejstvu.

Ogorčevanje.

(Dopis.)

To je ruska beseda, a je močno ndomačena v slovenski po navodilu Preserna: »Ne bodi mo žalodare, Moskevčanov, Gorenci moji, knjige mi berite!« Dandanes se torej že vsi in vseprek ogorčujemo. Za srd in jezo pa nam tudi v obliki neri slabe diplomati in boljševiki, veržniki in latovi, konservativci in anarhisti. Ogorčuje se Clemenceau in Bela Kun, ogorčujeta se Friedrich in Horthy, ogorčujeta se Bombacci in Malatesta, ogorčuje se — kako bi ga pozabili — tudi D'Annunzio. Ali bi torej bilo moderno in dostojno, da se ne bi tudi mi ogorčevali? Zanimivo pa je pri tem opazovati, kako znajo interesirani močnejši voditi in sukati javno ogorčevanje. Pomislimo na madžarske zmede, dokler so Kun, Pogany, Samuely in tovariši davili Madžare na debelo brez zasliševanja in sodeb, se nismo smeli preko šolske mere ogorčevati: bali smo se, da ne bi stal kje za hrbtom skrit boljševik, ki mu je dišala kadešca se kri. Ko sta nastopila Horthy in Friedrich ter po zaslišanju in sodbi obesila par desetorice teroristov, se je zgrozil ves civilizirani svet. Je pač nezaskušano, da sredi Evrope biva narod, ki se ni voljan preseliti se bdeč v Indijo Keromandijo. Celo nad »Edinostjo« se je ogorčil neki pravornik Lenjinov, ker je ponatisnila kakršnisižebodi notico, ki ni prerokovalna zmagae edinozveličalne vere. In najzadnje smo se ogorčili vsinaokrog nad predznostjo — Holandije.

Pomislite: 16 mesecev smo naštevati Viljemu njegove grehe, ni storil hudobije, da je nismo z ogorčevanjem razlagali in brali po časopisih. In natankrat se mala Holandija drzne zvetvi lopova v zaščito. Ali ni, da bi jo človek na solati pohrustal?! Zdaj pa dovolite, da premenim registre, da povem svojo misel brez sale. Holandija je dala ententi odgovor, vreden svobodnega naroda. Ko sem ga bral, se mi je srce smejala in z nekoliko estetičnim zadovoljstvom odobraval moški čin male države nasproti močnejšemu. Ko bi jaz sestavljal knjigo za vzgojo patriotizma, iz cele poplave mirovne konference bi izbral težko kak sijajen zgled razven tega. Naj to reč nekoliko razložim.

Ententa ni zame nikakor božanstvo, ki je prišlo iz nadzemskih višav pokorit grehe in hudobije tistih, ki niso bili ententa. Zame je le zveza sebičnikov proti slični zvezi sebičnikov, trop volkov proti čedi tigrov. Danes je med čitatelji »Edinosti« težko še kdo, ki bi veroval v višjo pravico inobzornost ozvezdja Velike Britanije. Celo sami narodi sporazuma izprevidelajo, da je svetovna politika, zavožena v blato, Francozi so že svojega Clemenceauja postavili na hladno, Angleži tudi godimajo proti Lloyd Georgeu. Upam potemtakem, da se tudi jaz ne pregrešim proti idealom človeštva, če trdim da jih sporazum kaj slabo spoštuje in čuva. Ko so tedaj ti veleveržniki potrkali na vrata nizozemskega vnanjega ministra, ni od strahu padel na kolena in zažgal dišečega kadija, ampak je zgrabil metlo, ter jih spodil nazaj v Pariz. To je bilo edino primerom in dostojanstveno za deželo, ki je med vojno tako uspešno kazala zobe obema strankama, da je vključ nevtrnemu položaju ohranila sebi dragocen mir.

Nizozemska ima svoje ime odtod, ker je velik del njene površine nižji od gladine morja; z vztrajnim delom so ti ljudje iztrgali ta rodovitna tla morskim valovom z visokimi nasipi. Tudi proti valovom vojnih strasti jih je slično zavaroval nasip čvrstega domoljubja in zdrave pameti. Tudi ta zadnji poizkus sporazuma glede Viljema so Nizozemci s svojega nepristran-

Nič sluteči, le v rodbinski poset, ste prišli iz Idrije njegova mati in testra v ponedeljek k njemu. Drugi dan so ga pomagale napaat. Kot da bi čakal nanje!

Zrtev vojne! Zraven pa tudi zrtev težavnega učiteljskega poklica. — Take žrtve pa so spravi dar na oltar našega osvobodjenja, seme in kal narodne svobode.

In če bo enkrat pisala zlata knjiga velikega, a težavnega vstajenja Slovencev, se morajo zabeležiti z velikimi črkami in prvi vrsti vese iz leta leta 1914. Zadnji med njimi pa gotovo ni naš nepozabni nadučitelj, gospod Albert Rajer. Dnevno časop

Zahvaljujemo se vsem, ki so pospremili zemšče ostanke dragoga pokojnika na njegovi poslednji poti; zahvaljujemo se gg. koleginjam in kolegom pokojnikovim za častno udeležbo pri pogrebu, prečastiti duhovščini, gg. pcercem za podarjeni vence in za gniljive zaloznitke, osobito se zahvaljujemo gg. nadušitelju Mrmolji, ki je ob odpridealni, kristalno čisti nixdar pozabljeni duši.

Vsem ponovno izraz naše hvaležnosti.

LOKAVEC, 20. svečana 1920.

Milica, soproga, **Ann Rajer**, mati, **Evgen** in **Rajko**, brata, **Jelica**, sestra.